

Budapesti Rendőr-főkapitányság
Szervezett Bűnözés Elleni Osztály
Budapest

Tisztelt Szervezett Bűnözés Elleni Osztály!

Alulírott dr. Bodoky Tamás Richárd () a 01000-6132/2010.bü szám alatt folytatott eljárásban a nyomozó hatóságnak a mentességre történő hivatkozást elutasító, 2011. július 15-én kelt határozatával szemben, a határozatban szereplő jogorvoslati záradéknak megfelelően

panasszal

élek.

1. A sajtószabadságról és a médiatartalmak alapvető szabályairól szóló 2010. évi CIV. törvény (a továbbiakban: Stv.) 6. § (1) bekezdése szerint a kiadó és az újságíró (a törvény szóhasználatával "a médiatartalom-szolgáltató, valamint a vele munkaviszonyban vagy más, munkavégzésre irányuló jogviszonyban álló személy") jogosult a számára információt átadó személy kilétét titokban tartani. Az Stv. 6. § (2) bekezdése szerint az a jogosultság kiterjed a bírósági és hatósági eljárásokra is, feltéve, hogy az átadott információ közzétételéhez közérdek fűződött.

A tanúkénti kihallgatást a nyomozó hatóság velem szemben az atlatszo.hu internetes sajtóterméken megjelent egyik bejegyzés miatt kezdeményezte, mivel a feltüntetett impresszum szerint a sajtótermék főszerkesztője vagyok. Ebből következően az Stv. rendelkezése rám is kiterjed.

A jelentős pénzügyi vállalkozásoknak az informatikai rendszerüket úgy kell működtetniük, hogy abba ne lehessen kívülről behatolni, onnan le lehessen személyes adatokat és más szenzitív információkat megszerezni. Ha ezt a kötelezettségüket (akár nekik felróható módon, akár rajtuk kívülálló okból) nem tudják teljesíteni, ezzel pedig személyes adatok jogosulatlan harmadik személyekhez kerülhetnek, ez olyan információnak minősül, amelyről az érintetteknek és a közvéleménynek tudomást kell szerezniük. Az információ közzétételéhez ennek megfelelően közérdek fűződött.

2. Az Stv. 6. § (1)-(2) bekezdése a nyelvtani, illetve a rendszertani értelmezés szerint – a nyomozó hatóság által sem vitatottan – a büntetőeljárásra is kiterjed. E jogszabályi rendelkezést nem lehet másként értelmezni, mint hogy főszabályként a tanúvallomást az újságíró a büntetőeljárásban is jogszerűen megtagadhatja, ha az információforrásának felfedésére vezetne. Mindez pedig azt jelenti, hogy a törvényalkotó a büntetőeljárásra is kiterjedő hatállyal, de a Be. 82. §-ában nem szereplő módon szabályozott egy speciális mentességi okot.

A jogrendszer egységes egészet képez, amelynek során az eljáró hatóságoknak a különböző jogszabályokat egymásra tekintettel, együttesen kell alkalmazniuk. A jogállamiság követelményével nyilvánvalóan ellentétes lenne az a jogértelmezés, amely szerint a büntetőeljárás során kizárólag a Be. rendelkezéseit kell alkalmazni, más jogszabályoktól az eljáró hatóság függetlenítheti magát.

A kifejtettek szerint az Stv. 6. § (1) bekezdése a büntetőeljárás során a Be. 82. §-ában szereplő esetekkel megegyező szerkezetű mentességi oknak minősül, az Stv. 6. § (3) bekezdése pedig egy olyan speciális lehetőségnek, amely alapján az eljáró szerv – a mentességre történő hivatkozást el nem fogadva – az információforrás felfedésére kötelezheti az újságírót.

A mentességre való hivatkozás el nem fogadásáról a Be. 169. § (1) bekezdése alapján határozatot kell hozni. A 2011. július 7-i tanúkihallgatásomon a nyomozó hatóság – tartalmilag a Be. 169. § (4) bekezdése alapján jegyzőkönyvbe foglalt határozatával – a mentességre történő hivatkozást nem fogadta el, mivel az információforrás felfedésére kötelezett. Ezt a döntést foglalja külön határozatként írásba a jelen panasszal támadott aktus.

Az információforrás felfedésére kötelező döntéssel szemben még a kihallgatásomon, illetve azt követően tettem panaszt. Ennek elbírálására – illetve az elbíráló határozat kézbesítésére – a mai napig nem került sor. A jelen panasszal támadott határozat nem az akkor előterjesztett panaszok elbírálása, mindössze a mentességi hivatkozás – a második panaszomban egyébként hiányolt – el nem fogadásáról rendelkezik.

3. Az ügy érdemét tekintve megismétlem, hogy a Stv. 6. § (3) bekezdése csupán lehetőségként szabályozza, hogy a bíróság vagy más hatóság (így a nyomozó hatóság is) bűncselekmények elkövetésének felderítése érdekében, kivételesen indokolt esetben az információforrás felfedésére kötelezze az érintettet. E lehetőséggel a bíróság vagy más hatóság akkor élhet, ha ezzel nem sért meg más jogszabályi rendelkezést, így különösen a Magyar Köztársaság emberi jogi kötelezettségvállalásait tartalmazó nemzetközi szerződéseket kihirdető törvényeket, valamint – a nemzetközi szerződésekkel kapcsolatos eljárásról szóló 2005. évi L. törvény 13. § (1) bekezdése alapján – az Európai Emberi Jogi Bíróság döntéseit.

Az Európai Emberi Jogi Egyezmény (kihirdette a 1993. évi XXXI. törvény) 10. cikk 1. bekezdése szerint "[m]indenkinek joga van a véleménynyilvánítás szabadságához. Ez a jog magában foglalja a véleményalkotás szabadságát és az információk, eszmék megismerésének és közlésének szabadságát országhatárokon kívül és anélkül, hogy ebbe hatósági szerv beavatkozhasson."

Az Egyezmény végrehajtási mechanizmusában kulcsszerepet játszó Miniszteri Bizottság a No. R (2000) 7. számú ajánlásában kifejezetten foglalkozott az újságírói források védelmével. Ebben leszögezték, hogy az újságíró csak akkor kötelezhető a forrásainak felfedésére, ha a) nincsenek ésszerű alternatív lehetőségek a kívánt információ megszerzésére vagy azokat a hatóságok kimerítették, és b) bizonyítható, hogy az információforrás felfedéséhez fűződő közérdek egyértelműen nagyobb az információforrás titokban maradásához fűződő érdeknél, azzal, hogy ezt az eljáró hatóságnak kell bizonyítania, az ügynek kellő komolysággal kell rendelkeznie, illetve a forrás felfedésének egy nyomós társadalmi igényre adott válasznak kell lennie.

Az Európai Emberi Jogi Bíróság is különös figyelmet fordít a döntéseiben az újságírók információforrásainak védelmére. A Goodwin v. the United Kingdom ügyben (17488/90.) hozott döntés szerint "[a]z újságírói források védelme az egyik alapvető feltétele a sajtószabadságnak (...) Ilyen védelem nélkül a források elrettenhetnek attól, hogy segítsék a sajtót abban, hogy közérdekű ügyekben tájékoztassák a közvéleményt. Ez pedig alááshatná a sajtónak a figyelőkutya szerepét, illetve hátrányosan érintené azt a képességét, hogy megfelelő és érdemi információkat szolgáltatson. Az újságírói források védelme a

sajtószabadságnak fontos eleme, a források felfedése pedig potenciálisan visszafogná a sajtószabadság gyakorlását, ezért az csak akkor lenne összeegyeztethető a 10. cikkel, ha a nyomós közérdek áll fenn."

A Sanoma Uitgevers B.V. v. the Netherlands ügyben (38224/03.) az Európai Emberi Jogi Bíróság Nagykamarája úgy foglalt állást, hogy az újságírók információforrásának felfedésére csak bíróság vagy más, az eljárásban részt nem vevő, független testület kötelezheti, mivel így biztosítható hogy megfelelően mérlegeljék az információforrás titokban tartásához és adott esetben a bűnüldözéshez fűződő érdek közötti megfelelő mérlegelést. Ha ez a feltétel nem teljesül, az információforrás felfedésére való kötelezést már önmagában, a tartalmi szempontok további vizsgálata nélkül az Egyezménybe ütközőnek tekinti a Bíróság.

4. A kifejtettek szerint az Stv. rendelkezései alapján csak kivételesen indokolt esetben, a nemzetközi emberi jogi kötelezettségekben meghatározott feltételek teljesülése esetén kötelezhető a kiadó vagy az újságíró információforrásának felfedésére. Jelen esetben az indokoltságot és annak kivételességét a nyomozó hatóság érdemben nem támasztotta alá. Ezen túl is, az Európai Emberi Jogi Egyezményrel való ellentétre vezet, ha egy független külső szerv helyett a nyomozó hatóság dönt az információforrás felfedésére való kötelezésről.

Mivel a mentességre történő hivatkozásomat a nyomozó hatóság elutasította, e döntésével az információforrás felfedésére kötelezett, ami viszont a kivételesen indokoltság fenn nem állása miatt az Stv.-vel, illetve az információforrás felfedésére kötelező szerv (jelen esetben a nyomozó hatóság) függetlenségének hiánya miatt az Európai Emberi Jogi Egyezményt kihirdető 1993. évi XXXI. törvénnyel ellentétes. Kérem ezért, hogy a mentességre hivatkozásnak a panaszt elbíráló szerv adjon helyt.

Kelt Budapesten, 2011. július 25-én.

.....
dr. Bodoky Tamás Richárd